

РОЗДІЛ І. ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ 1932—1933 рр.: ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Л.Є. Децинський

Національний університет “Львівська політехніка”,
Кафедра історії України, науки і техніки

ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ — ГЕНОЦИД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

© Децинський Л.Є., 2003

Розкрито передумови та суть однієї з найбільших трагедій в світовій історії — голодомору в Україні 1932—1933 рр. Показано злочинну роль партійних органів, влади на місцях, колгоспної системи в організації голодомору. Зроблено висновок, що голодомор 1932—1933 рр., який забрав життя 10-ти мільйонам, а за іншими даними — близько 12-ти мільйонів українців, був штучно організований більшовицьким тоталітарним режимом.

Шановні учасники конференції, яка присвячена одній із трагічних сторінок українського народу — проблемі голодомору. У зв'язку з Днем пам'яті жертв голодомору та політичних репресій Президент України Л. Кучма у зверненні до народу однозначно назвав голодомор 1932—1933 рр. ретельно спланованим геноцидом проти українського народу. На його думку, мало знайдеться у непростій історії не тільки України, а й світу таких жахливих трагедій.

Український голодомор взагалі треба розглядати окремою сторінкою нашої історії — на своєму історичному шляху український народ зазнав чимало трагічних випробувань — однак все, що випало на його долю у той нібито мирний час, затьмарило своєю жахливою діяльністю навіть воєнні лихоліття.

Голодомор 1932—1933 рр. — це один з найстрашніших катаклізмів, які довелося пережити нашому народові у новітні часи, який був спланований і штучно організований проти нашої нації клікою більшовицької тоталітарної системи.

Націю вбивали повільно, і це було ще страшніше. Не розстрілюваннями і газовими печами, а повільніше і від цього ще жахливішим згасанням від голоду. Це був геноцид.

Так склалося, що історія української нації — це суцільна боротьба за існування на своїй власній землі. Попри весь свій трагізм, вона розкриває всю велич і силу нашого народу, бо не в гучних фанфарах перемоги, зовнішнього блиску і слави справжня сила нації, а в її здатності подолати грань фізично неможливого, пройти через усі трагізми і катаклізми і зберегтися як етнос.

Сімдесят років минає від часу цієї трагедії, а лише тепер перед широкою громадськістю розкривається її жахлива картина.

Лише 28 листопада 2002 року Верховна Рада України, на 12-му році Незалежності, спромоглася ухвалити Постанову про 70-ті роковини голодомору і вшанування пам'яті його жертв. За словами віце-прем'єра Дмитра Табачника Верховна Рада може подати на розгляд в ООН питання про визнання Голодомору геноцидом проти українського народу в ХХ ст. і довести міжнародній спільноті трагічність цього факту.

Ми повинні пам'ятати, що більшовицька тоталітарна система спровокувала в Україні голод ще в 1922 р., особливо в її південних областях. У цей час Ленін відрядив до Харкова члена Наркомпрода більшовицької Росії Мойсея Фрумкіна із завданням вивезти з України 8 мільйонів пудів хліба. І коли в 1932 р. після приїзду Молотова до України восени 1932 р. вже, здавалося, вимели все, що можна було б вимести, то Сталін ще відряджає Кагановича, і 29 грудня 1932 р. за участю Кагановича відбувається засідання Політбюро ЦК КПБ(У), на якому ухвалюється рішення про те, щоб вивезти з України все, а також і посівний матеріал із колгоспів.

Задаємо собі запитання: чому так сталося, чи був голодомор неминучим лихом, чи можна було його відвернути? На них можна давати обширні відповіді та суть їх буде в одному: Україна за допомогою нової більшовицько-тоталітарної імперії була силою позбавлена Москвою своєї державності, а тому не могла захистити від цього новітнього трагізму свою націю.

Як відомо, на початку 30-х років Україна являла собою колонію більшовицької імперії під назвою СРСР. Її розглядали в Москві як один з найважливіших зернових регіонів з розвинутою промисловістю і сировинною базою, що мало забезпечувати матеріально ідеї світової гегемонії. Перебуваючи у важкому для себе оточенні, більшовицький режим розумів, що запорукою його стабільності в середині країни та й у світі, є мілітарна сила. Її розбудові підпорядкована вся економіка колишнього СРСР.

Разом з ним було очевидним, що лише наявність добре розвинутих її базових галузей може гарантувати відповідний рівень його військової могутності. Тому, починаючи з кінця 20-х років, більшовицькі лідери розробили план перетворення своєї країни в індустріальну державу.

Індустріалізація вимагала значних коштів. Єдиним джерелом їх надходження для економічно відсталої більшовицько-російської імперії міг стати збут на зовнішньому ринку сільськогосподарської продукції. Проте селяни неохоче продавали її за заниженими державними цінами, а тому партійний та державний апарат вирішив вдаватися до насильницьких методів перетворення сільського господарства.

Починаючи з 1927 р., запроваджується політика насильницької колективізації селянських одноосібних господарств. На думку тоталітарного режиму, цей захід мав вирішити проблему як надходження валютних коштів, так і безперервне постачання продовольством міст. В Україні колективізація наразилася на глухий опір населення. Тим часом у Московсько-більшовицькій імперії назривала гостра продовольча криза, особливо у містах.

Побоюючись масових робітничих виступів, влада у середині 1929 р. запровадила картову систему на продовольство. Але для того, щоб видати на картки продовольство, його треба було відібрати в селян. З цією метою Сталін і його поплічники відряджали в села свій актив — 25 тис. осіб (так звані “двадцятип’ятитисячники”). Їхнім завданням було проведення колективізації сільського господарства. Цією акцією на місцях керували уповноважені вищого більшовицького партійного керівництва, яким підлягали місцеві каральні органи ДПУ. Тероризуючи і залякуючи населення, вони примушували проти волі вступати в колгоспи.

Примусово загнане до колгоспу селянство масово саботувало їх, бо бачило в них своє економічне поневолення і рабське закабалення. Селяни переконалися в цьому вже з перших колгоспних жнив. Здавши обов’язкову хлібоздачу, більшість колгоспів взагалі не мала чим розплатитися з колгоспниками.

Щоб уникнути праці в колгоспах, велика кількість селян шукала роботи в містах. Все ж основна їх частина рабів-підневільників без паспортів залишилася на селі і змушена була працювати в колгоспах. Оскільки їхню роботу фактично не оплачували, то її продуктивність

була вкрай низькою. Внаслідок цього урожайність різко знизилась, значна кількість землі запустилася і покрилася бур'янами. Починаючи з 1929 р., сільські злидні невпинно посилювались, проте селяни і надалі чинили опір запровадженню колгоспів. Становище погіршилося, коли почалися повальні обшуки, організовані комуністичними та комсомольськими активістами селянських господарств, за підтримки каральних органів ДПУ, які конфіскоували рештки зерна, хліб, посівний матеріал, крупу тощо, тобто, все, що залишилося.

Внаслідок усуспільнення землі, селяни були позбавлені можливості займатися і тваринництвом. Відсутність пасовищ спонукало їх до масового вирізування худоби, а та, що залишилася в колгоспах, через недбалий догляд також гинула у великій кількості.

Оскільки найзапекліший опір колективізації чинили заможні селяни, більшовицька тиранія, керована Сталіним, висунула у 1929 р. гасло “ліквідації куркульства як класу”. За підрахунками відповідних державних органів і дослідників так звані заможні селяни становили 5 % від загальної кількості селян. Як показала практика, головним критерієм, що кваліфікував тип селянського господарства, був не його матеріальний рівень, а ставлення до колективізації.

Якщо середняк або навіть бідняк відмовлявся від вступу до колгоспу, його більшовицька кліка зараховувала до так званої видуманої ними категорії “підкуркульників” і конфіскували все майно. Тоталітарно-більшовицька політика “ліквідації куркульства як класу” призвела до масового фізичного винищення селянства і стала прелюдією геноциду 1932—1933 рр. Всього на початок 1930 року з України було депортовано близько 850 тис. селян. Так була знищена найпродуктивніша сила українського села.

Примусово загнане до колгоспів селянство продовжувало саботувати їх. Розпочалися відкриті виступи. Репресивні органи жорстоко придушували найменший спротив. Навесні 1930 р. вибухнуло повстання в Городнянському районі на Чернігівщині. Місцева влада, не покладаючись на власні сили, викликала Московську Пролетарську Дивізію з Москви. Війська оточили повсталий район і вчинили криваву розправу над непокірними селянами. Сотні селян було вбито, поранено, всіх решту заарештовано і відправлено без суду і слідства в концтабори Сибіру.

Загроза стихійного вибуху селянського повстання на Україні примусила сталінський режим тимчасово послабити наступ на село. Розпочалося масове вибування селян з колгоспів. Так, якщо в березні 1930 р. в Україні було колективізовано 65 % всіх дворів і 70 % землі, то в липні того самого року в колгоспах залишилося 30 % дворів та близько 39 % землі. У селах почали повертатися до приватної власності. Це навело страх на більшовицьке керівництво, бо ставало очевидним, що селянство в своїй масі не тільки не сприймає політики колективізації, а і більшовицького окупаційного режиму в Україні.

Тому з початку 1931 р. більшовицький режим розпочинає втілювати вдруге свій тотальний план колективізації. Його завершення передбачалося у 1932 р. Розпочалася нова, ще сильніша хвиля тиску і терору на селянство. Внаслідок цього вже на перше квітня 1931 р. в колгоспах було 58,4 % дворів та 73 % землі.

Підвищення продуктивності праці більшовицький режим намагався досягти винятково репресивними методами. 7 серпня 1932 р. був виданий ганебний закон, за яким “соціалістична власність оголошувалася священною і недоторканою”. Закон був виданий якраз перед жнивими. Тисячі селян, які, рятуючи себе і свої сім'ї від голоду, які несли з колгоспного поля додому в кишенях зерно, присуджували до розстрілу.

Лише за неповними даними дослідників більшовицькі судові і каральні органи в другій половині 1932 р. винесли селянам України 4820 вироків до розстрілу, понад 40 тис. до позбавлення волі від 5-ти до 10-ти і більше років з конфіскацією майна.

Була створена спеціальна надзвичайна хлібозаготівельна комісія, якою на Україні керував поплічник тирана Сталіна — Молотов. Так, під його керівництвом, щоб не дати змоги вмираючим українським селянам переїхати в міста в пошуках хліба, були поставлені військові заслони, а по селах України були створені ним з партійних активістів і каральних органів ДПУ спеціальні загони, які нищили в кожній хаті, зривали підлоги, залазили в селянські підвали, колодязі в пошуках зерна. Навіть тим, хто вже пухнув з голоду і вмирав, не дозволяли лишати зерно.

У 1932 році було встановлено нереально високий план хлібоздачі. Сталінський режим підняв план заготівлі зерна в 1932 році на 44 %. Знову на село було мобілізовано 100 тисяч партійців-“стотисячників” для нової хвилі терору і знущань над селянством.

Кінець літа 1932 р. виявився дощовим. Строки жнив затягувалися. Побоюючись продовольчих труднощів, з Москви надіслали в Україну наказ, щоб весь намолочений в колгоспах урожай забирати. Внаслідок цього взимку 1932 р. в Україні розпочався голод, але це не зупинило більшовицьких тиранів. З метою повного захоплення і вивезення хліба з України, Сталін та його режим з Москви розпочали тиск і на український партапарат. Вони стали не довіряти йому. З відповідальних партійних постів КП(б)У і вищої влади в Україні були усунені майже всі українці.

Отже, організований Москвою голод почав набирати явних рис геноциду проти української нації, а не проти якоїсь однієї соціальної верстви заможного селянства, як це намагався показати більшовицький режим та його сучасні неокомуністи.

Голод, який розпочався в 1932 р., найстрашнішої сили досягнув на початку 1933 р. За підрахунками дослідників, на початку 1933 р. середня селянська родина з п'яти осіб мала близько 80 кг зерна, щоб проіснувати до наступного врожаю, тобто 1,7 кг зерна на місяць на кожного члена сім'ї. Залишившись без хліба, селяни їли котів, собак, гризунів, кору, листя тощо. Існували численні випадки людоїдства.

Створені більшовицько-московськими тиранами на чолі з Молотовим надзвичайні загони відбирали від селян все: від жалюгідних решток зерна до картоплі, борошна, круп, тобто все, щоб український селянин з сім'єю не вижив, а помирав голодною смертю. Коли почав достигати врожай, вздовж колгоспних посівів була виставлена війська варта, яка мала право розстрілювати на місці, без суду селян, які помирали від голоду, руки яких були простягнуті може востаннє до зернових колосків з надією вижити.

За наказом з Москви кордони України з Росією і Білорусією були заблоковані Червоною Армією, щоб не допустити втечі голодуючих і вмираючих українців у сусідні райони Росії і Білорусії, де голоду не було. Навіть Північний Кавказ і Кубань, які належали Росії, але там жили українці, зазнали спустошень і голодомору 1932—1933 рр.

Це ще раз підтверджує, що голодомор був не тільки заздалегідь спланований, але і спрямований проти української нації, її національної твердині — селянства. Проте, незважаючи на весь трагізм ситуації, в якій опинилася Україна, Москва продовжувала вивозити зерна не тільки в центральну частину своєї імперії, але і за кордон.

Так, за кордон у 1932 р. було вивезено 1 млн. 760 тис. тонн української пшениці, а вже в 1933 р. — 1 мільйон 717 тис. 500 тонн.

Більшовицькі ідеологи і преса не тільки замовчували голодомор на Україні, але вихваляли темпи колективізації і “масовий вступ” українських селян у колгоспи.

Так, з пропагандистською метою влітку 1933 р. з митної залізничної ст. Шепетівка Хмельницької обл. на залізничну ст. Здолбунів Рівненської обл. прибуло 25 вагонів української пшениці і 3 вагони гусей, які продавали по демпінгових цінах, щоб показати, що на Україні ніякого голоду немає і колгоспники живуть “заможні”. Саме це використала п’ята колона ВКД(б) — КПЗУ і в своїй пресі вчинила галас, що “голод на Україні — це видумки міжнародної буржуазії”.

Варте уваги і те, що більшовицький режим не тільки заперечував факт самого голоду, але загрожував покаранням тим, хто про нього не тільки намагався писати, але і згадувати. Ізольована від світу сталінським режимом Україна була приречена на загибель. Закордонні кореспонденти не мали права виїжджати за межі Москви.

Тому, хоч деякі західні кореспонденти повідомляли громадськість країн світу про голод, але там не могли собі уявити про його страхіття і наслідки. Вони не могли повірити, що в той час, коли більшовицький режим експортує зерно за кордон, на Україні лютує найстрашніший голод, який досі не знало людство, спричинений не неврожаєм, а штучно, як геноцид проти української нації. За масштабами жертв його можна порівняти із знищенням євреїв фашистським режимом або вірменською різаниною.

Як свідчить доктор історичних наук, професор Національного університету “Києво-Могилянська Академія” Джеймс Мейс, двадцять років тому було багато тих, хто хотів розповісти за кордоном світу про те, що вони пережили. Однак на Заході, зокрема в США, є і нині псевдонауковці типу Марка Таугера з університету Західної Вірджинії, який заявляє, що свідкам не можна вірити, навіть якщо їх тисячі.

На його думку, просто урожай був поганим і радянська держава робила героїчні зусилля, щоб прогнати міське населення (при цьому ігнорується той факт, що зерно продавали за кордоном). Такі псевдоісторики, лицеміри на Заході не одинокі. У цьому їм сприяла Комуністична партія США та інших країн світу, агенти якої навіть входили до складу міжнародної комісії з вивчення голодомору на Україні, зокрема на Харківщині в 1933 р. та в інших областях України.

Більшовицька тиранія, створена її лідером Леніном і його помічниками-авантюристами, не могла вибачити українському народові його національно-визвольні змагання в 1917—1921 рр. проти червоної Москви за свою самостійну національну державу. Саме український національний рух, який зберігався у нащадках українських козаків — хліборобах, хотів знищити більшовицький режим. Те, що не встиг зробити лідер більшовизму Ленін, доконали його поплічники на чолі з тираном Сталіним.

Україна, оточена регулярними військами Червоної Армії від своїх сусідів, стала експериментом, де більшовицький режим здійснював свою політику геноциду проти селянства, яке режим пов’язував із знищенням націоналізму. Про це відверто заявляла більшовицька преса на Україні, “щоб знищити соціальну базу українського націоналізму, треба ліквідувати індивідуальне селянське господарство”.

Отже, можна зробити висновок, що голодомор 1932—1933 рр. був штучно організований більшовицьким тоталітарним режимом. Він забрав життя за неповними даними більше ніж 10-ти мільйонам, а за даними окремих дослідників, близько 12-ти мільйонам українців. Цей найстрашніший і найжорстокіший геноцид проти української нації спричинив те, що цілі хліборобські райони України обезлюднили і стали пусткою. Москва почала масово переселяти в Україну росіян, внаслідок чого стала змінюватися демографічна структура України, що також було елементом цілеспрямованої політики геноциду, що мало на меті русифікацію України.

Якщо економічні, соціальні, демографічні, політичні наслідки голодомору 1932—1933 рр., в Україні хоч якоюсь мірою можна визначити, то ті духовні втрати, які завдала українському народові більшовицька тоталітарна система не підлягають жодним оцінкам.

Чи можна з певністю визначити скільки селян — землеробів з діда-прадіда, тих, кому пощастило вижити в тому голодоморі — скільки їх навік відреклося своєї селянської долі, яка була для них такою немилосердною? А за одним махом зреклися і своєї мови, і звичаїв, які могли відродити в них селянську душу.

Обривалися родинні зв'язки, вмирала хліборобська традиція і вже діти й батьки розмовляють різними мовами, і вже рідна мова потребує рятувальних законів, як потребують їх і релігія, національна культура, народне мистецтво, носієм і хранителем яких завжди було селянство.

Відлуння семидесятилітньої давності голодомору 1932—1933 рр., водночас ще раз застерігає, що найбільшим гарантом процвітання народу є його національна держава. Українці не змогли її вберегти у національно-визвольних змаганнях 1917—1921 рр., а тому були приречені чужою силою на геноцид. Зруйнований фізично, скалічений духовно народ все ж вижив і відновив свою державність. Утвердження її має стати стрижнем національної свідомості. Тільки в тому порятунку народу.

Підводячи підсумки, можемо констатувати:

Голод 1932—1933 рр. був організований більшовицьким режимом штучно. Це підтверджується тим, що:

1. Природні умови 1932—1933 рр. загалом були сприятливі для сільського господарства.
2. Урожай, зібраний в 1933 р., дорівнював середньорічному збору урожаю 1926—1930 рр.
3. У 1932—1933 рр. більшовицький режим продовжував експортувати велику кількість хліба за кордон.

Довівши Україну до голоду 1932—1933 рр., режим хотів досягти таких цілей:

- остаточно знищити опір, який ще продовжувала чинити Україна більшовицькій тоталітарній системі;
- фізично знищити основного носія масової національної свідомості українського народу — селянство.

Завдяки ініціативі і практичній допомозі нашого ректора, члена-кореспондента Академії педагогічних наук України, професора Рудаєвського Юрія Кириловича для глибокого вивчення голодомору і голокосту серед студентської молоді і громадськості міста створено спеціальний центр при Національному університеті “Львівська політехніка”, який має відповідний штат і де надають допомогу викладачам ВНЗ.

Наші завдання:

1. На лекціях, семінарах, бесідах доносити правду до всіх студентів про голодомор на Україні 1932—1933 рр., залучаючи наші громадські організації Рух, “Просвіту”, “Меморіал”, Студентське братство та інші.

2. Допомогати викривати більшовицьку тоталітарну систему та її лідерів — винуватців голодомору проти української нації.

3. Роз’яснювати нашій студентській молоді, що найбільшим гарантом від повторення цього є активна участь усіх, особливо молоді, у розбудові української самостійної держави і захисту її від внутрішніх і зовнішніх ворогів.

Ті, хто бажає ознайомитися з центром і його роботою, просимо у вільний час відвідати його.

Джеймс Мейс
Національний університет
“Києво-Могилянська Академія”

УКРАЇНА ЯК ПОСТГЕНОЦИДНА ДЕРЖАВА АБО ЯК УСПАДКОВАНІ ВІД СРСР СТРУКТУРИ БЛОКУЮТЬ БУДЬ-ЯКІ РЕАЛЬНІ РЕФОРМИ

© Мейс Джеймс, 2003

Розкрито політологічні аспекти геноциду в історії України. Зроблено висновок, що геноцид проти будь-якого народу, нації, етнічної чи релігійної груп є найтяжчим злочином проти людства і людяності, де би він не виникав, якими би причинами не виправдовувався і ким би не проводився. Це реальна загроза не лише для миру на землі, а й для самого існування світової цивілізації.

Півтора року тому Верховна Рада України без церемоній усунула найпопулярніший в історії новонезалежної держави уряд, очолюваний Віктором Ющенком за те, що він, словами одного вельмишановного лідера тодішнього парламенту, не був “достатньо уважним” до приватних бізнесових інтересів певних інших законодавців. Важко би знайти в будь-якій західній державі такої неуваги ані до громадської думки, ні до ідеї конфлікту інтересів. Очевидно, що хоч Конституція України, фактично модифікована адаптація Конституції французької п’ятої республіки, ця модель працює трохи інакше в цих двох країнах.

Незважаючи на оголошений “європейський вибір” України, ця країна вітає процеси експансії ЄС і НАТО вочевидь трохи відсторонено. Європейський Союз навіть дав Україні “втішний приз” — статус “сусідства” з ЄС — одночасно з такими відомими “переможцями” процесу євроінтеграції як Білорусь і Молдова. Це показник, що Захід тепер розглядає ці три країни на однаковому рівні. Ясно, що “поїзд поширення євро-атлантичних структур уже від’їхав, допоки Україна стояла на колії з букетом таких ароматичних слів як “спеціальні відносини”, “партнерство” тощо, без будь-якого конкретного змісту.